

UD2

A SAÚDE PÚBLICA

1. DEFINICIÓN INDICADORES DE SAÚDE

- Son datos que permiten valorar o **grao de saúde dunha poboación**.
- Exemplos: tasa de mortalidade, tasa de natalidade, prevalencia de VIH...

1. DEFINICIÓN INDICADORES DE SAÚDE

Utilidades:

1. Comparar estados de saúde en diferentes zonas (ciudades, países...).
2. Comparar o estado de saúde dunha zona o longo do tempo (evolución).
3. Identificar os principais problemas sanitarios nunha zona e a súa magnitude para poñer en marcha medidas de saúde pública.
4. Avaliar a eficacia das medidas de saúde pública que se puxeron en marcha.

2. CARACTERÍSTICAS DOS INDICADORES DE SAÚDE

Os indicadores de saúde deben ser:

1. Sencillos de calcular
2. Fáciles de utilizar
3. Fáciles de interpretar
4. Comprensibles para o usuario
5. Os resultados deben xustificar o coste económico

2. CARACTERÍSTICAS DOS INDICADORES DE SAÚDE

Cualidades dos indicadores de saúde:

1. Validez
2. Fiabilidade
3. Sensibilidade
4. Especificidade
5. Relevancia

2. CARACTERÍSTICAS DOS INDICADORES DE SAÚDE

1. Validez

Un indicador é válido se mide realmente o que ten que medir (a medición é correcta).

Exemplo: un cuestionario deseñado para medir a ansiedade dun paciente mide realmente a ansiedade, e non outros aspectos como o estrés.

2. CARACTERÍSTICAS DOS INDICADORES DE SAÚDE

2. Fiabilidade

Un indicador é fiable se obtén os mesmos resultados en diferentes medicións.

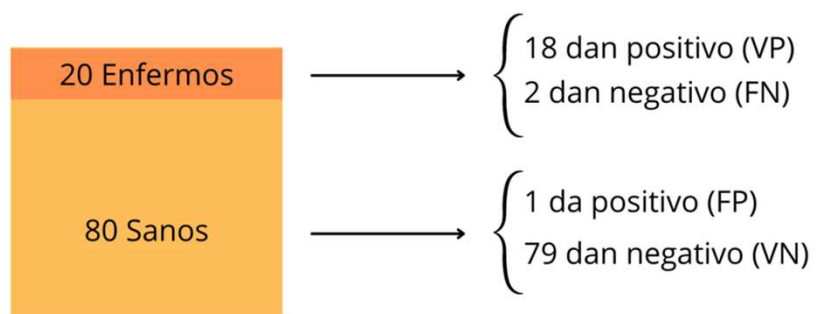
Exemplo: se tomamos a temperatura dunha mostra en condicións similares varias veces, o termómetro marca sempre a mesma temperatura.

2. CARACTERÍSTICAS DOS INDICADORES DE SAÚDE

3. Sensibilidade

Capacidade dunha proba para detectar a un paciente enfermo cando realmente está enfermo.

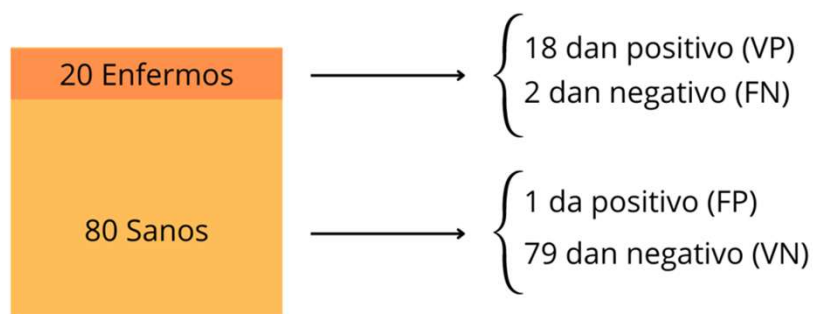

$$S = VP / (VP + FN)$$

2. CARACTERÍSTICAS DOS INDICADORES DE SAÚDE

4. Especificidade

Capacidade dunha proba para detectar a un paciente sano cando realmente está sano.

$$E = \frac{VN}{(VN + FP)}$$

Exercicio 1

Un nuevo test rápido para detectar COVID-19 se ha probado en 200 personas. Se confirma la presencia de COVID-19 mediante PCR. Los resultados del test fueron los siguientes:

	Enfermos (según PCR)	Sanos (según PCR)	Total
Test positivo	72	10	82
Test negativo	8	110	118
Total	80	120	200

- a) Calcula la sensibilidad del test
- b) Calcula la especificidad del test

Exercicio 2

Un test de embarazo se aplica a 100 mujeres. Se confirma el embarazo por ecografía.

Los resultados del test son:

	Embarazadas (ecografía)	No embarazadas (ecografía)	Total
Test positivo	38	5	43
Test negativo	2	55	57
Total	40	60	100

- a) Calcula la sensibilidad del test.
- b) Calcula la especificidad del test.
- c) Explica qué significa que un test tenga alta especificidad.

2. CARACTERÍSTICAS DOS INDICADORES DE SAÚDE

5. Relevancia

Capacidade de dar resposta os assuntos importantes.

3. TIPOS DE INDICADORES DE SAÚDE

1. **Indicadores do estado de saúde:** fan referencia o nivel de saúde das poboacións.
 - a) Indicadores de mortalidade
 - b) Indicadores de natalidade
 - c) Indicadores de morbilidade
 - d) Indicadores de calidade de vida
2. **Indicadores sobre determinantes de saúde:** fan referencia os factores que condicionan a saúde (medio ambiente, estilo de vida, bioloxía humana e asistencia sanitaria)

3.1 INDICADORES DE MORTALIDADE

- En España, **o rexistro civil** é o órgano encargado de realizar o rexistro da mortalidade a través do **Boletín estadístico de defunción**.
- Todas as CCAA publican as **estadísticas de mortalidade** (en Galicia o **Instituto Galego de Estadística**)
- O Estado publica as **estadísticas nacionais** no **Instituto Nacional de Estadística** (INE)

3.1.1 TASA DE MORTALIDADE XERAL

Número de defuncións anuais/total da poboación

➤ Está moi influenciado pola distribución demográfica da poboación

3.1.1 TASA DE MORTALIDADE XERAL

Población A

	Población	Nº mortes
NIÑOS	600	30
ADULTOS	300	30
ANCIANOS	100	30

Población B

	Población	Nº mortes
NIÑOS	100	5
ADULTOS	300	30
ANCIANOS	600	180

Exercicio 3

- Calcula a taxa de mortalidade xeral para ambas poboacións.
- Razona cal das seguintes poboacións ten maior mortalidade.
- Calcula a taxa de mortalidade en cada estrato. ¿Qué observas?

3.1.2 TASA DE MORTALIDADE ESPECÍFICA POR IDADE

Calcula a mortalidade por grupos de idade (xeralmente de 5 en 5 anos).

a) Tasa de mortalidade infantil

- Según a OMS é o mellor indicador do nivel sanitario dun país.
- Unha baixa mortalidade infantil significa boas condicións sanitarias, sociais e económicas.
- Calcula a mortalidade dos menores dun ano.

$$\frac{n^{\circ} \text{ de mortos } < 1 \text{ año}}{\text{nacidos vivos ese año}} \times 1000$$

Exercicio 4

Nun país, durante o ano 2024:

Naceron 45.000 nenos vivos

Morreron 315 nenos menores de 1 ano e 450 nenos de entre 1 y 5 anos.

Calcula a tasa de mortalidade infantil.

3.1.2 TASA DE MORTALIDADE ESPECÍFICA POR IDADE

b) Índice de Swaroop:

Calcula, do total de falecidos, qué proporción corresponde a persoas de 50 anos ou máis.

- Canto maior é o índice de Swaroop, maior nivel de desenvolvemento ten un país (mortes en poboación máis envexecida).
- Se consideran países desenvolvidos aqueles nos que o índice de Swaroop é maior

o 80-90%

$$\frac{n^{\circ} \text{ de falecidos } \geq 50 \text{ años}}{n^{\circ} \text{ falecidos totales}} \times 100$$

Exercicio 5

Nun país, durante o ano 2024 rexistráronse:
12000 defuncións en total
9600 defuncións en persoas de 50 anos ou máis.

Calcula o índice de Swaroop.

¿Qué conclusión podes sacar?

3.1.3 TASA DE MORTALIDADE ESPECÍFICA POR CAUSA/ENFERMIDADE

Calcula a mortalidade dunha poboación que se produce por unha causa concreta.

➤ Utilízase para as principais causas de morte (enfermedades coronarias, diabetes...)

$$\frac{\text{nº de falecidos por x causa}}{\text{población total ese año}} \times 100.000$$

Exercicio 6

Nunha cidade de Francia, durante o ano 2022:

Rexistráronse 50 mortes por cancro de cervix.

A poboación total foi de 200.000 habitantes.

Calcula a taxa específica de mortalidade por cancro de cervix.

3.1.4 TASA DE MORTALIDADE PROPORCIONAL

Calcula, do total de mortes que se producen nun ano, qué proporción se debe a unha enfermidade concreta.

$$\frac{n^{\circ} \text{ de falecidos por } x \text{ causa}}{n^{\circ} \text{ falecidos totales}} \times 100$$

Exercicio 7

Nun municipio, durante o ano 2022 rexistráronse os seguintes datos:

Defuncións totais: 500

Defuncións por enfermidades cardiovasculares: 120

Poboación total: 50.000 habitantes

Calcula a taxa de mortalidade proporcional en enfermidades cardiovasculares.

3.1.5 TASA DE MORTALIDADE MATERNA

Calcula, do total de nacementos dun ano, o total de defuncións que se producen por embarazo, parto e puerperio.

➤ É outro indicador das condicións sanitarias, económicas e sociais dun país.

$$\frac{n^{\circ} \text{ de falecidas durante embarazo, parto o puerperio}}{n^{\circ} \text{ nacidos vivos ese año}} \times 100000$$

Exercicio 8

Nunha cidade durante o ano 2024 rexistráronse os seguintes datos:

Nacementos vivos: 15.200

Defuncións maternas (ata 42 días tras o parto): 18

Calcula a tasa de mortalidade materna.